

Protokoll fra årsmøte i Fellesforbundet avd. 670, 27.04.2023

Sak nr.	Sak	Vedtak
Sak 1	Åpning	
Sak 1.1	Registrering	39 medlemmer deltok
Sak 1.2	Godkjenning av innkalling	Godkjent
Sak 1.3	Godkjenning av sakliste	Godkjent
Sak 1.4	Godkjenning av forretningsorden	Godkjent
Sak 2	Konstituering	
Sak 2.1	Valg av møteleder	Magnus Alstadsæter
Sak 2.2	Valg av sekretær	Mariann Rustad
Sak 2.3	Valg av medhjelper til møteleder	Martyna Kornikaite og Svein Grandalen
Sak 2.4	Valg av to til å signere protokollen	Per Dagfinn Ersvik og Kjetil Sylliåsen
Sak 3	Styrets beretning for 2022	Godkjent
Sak 4	Regnskap	
Sak 4.1	Avdelingens regnskap for 2022	Godkjent
Sak 4.2	Revisors rapport	Godkjent
Sak 4.3	Kontrollkomiteens rapport	Godkjent
Sak 5	Innkomne forslag	
Sak 5.1	Styret foreslår nytt reglement for kapitalforvaltning.	Det fremlagte forslaget til finansreglement og finansplan ble godkjent.
Sak 6	Bevilgninger	
Sak 6.1	Det bevilges kr. 30 000 til Norsk Folkehjelp	Godkjent
Sak 7	Valg	Liste fra valget vedlagt.
Sak 7.1	Valgkomiteen legger frem sin innstilling	Valgkomiteens innstillinger ble enstemmig vedtatt.
Sak 7.2	Styret legger fram sin innstilling til valg av valgkomite	Styrets innstillinger ble enstemmig vedtatt.
Sak 8	Valg av revisor	
Sak 8.1	Styret foreslår å fortsatt benytte Pricewaterhousecoopers som revisor	Godkjent
Sak 9	Avslutning av det formelle årsmøtet	

Sign. *Per Dagfinn Ersvik*

Per Dagfinn Ersvik

Kjetil Sylliåsen
Kjetil Sylliåsen

*Styrets beretning for 2022.**Styret for Fellesforbundet avd. 670 har bestått av.*

Leder	Jan Wiggo Hageløkken	Bil
Nestleder	Magnus Alstadsæter	Byggfag
Sekretær	Mariann Rustad	Industri TEKO
Ungdomsleder		
Medlem	Silje Herwig Bungum	Riksavtalen
Medlem	Jan Erik Østby	Byggeindustrien
Medlem	Geir Jakob Løkken	Industri TEKO
Medlem	Sindre Madsstuen	Byggfag
Medlem	Roar Solheim	Grønn Sektor
1. vara	Geir Olerud	Byggeindustrien
2. vara	Lars Ola Rindseter	Bil
3. vara	Anniken Warming	Byggfag.

Ungdomsutvalget har bestått av.

Leder		
Medlem		

Studieutvalget har bestått av.

Medlem	Styremedlem	Geir Olerud
Medlem	Styremedlem	Geir Jakob Løkken
Medlem	Ungdomsleder	

Kontrollkomiteen har bestått av.

Medlem	Bjarne Veisene	Byggfag
Medlem	Morten Bergheim	Byggeindustrien
Vara	Robin Lunde	Grafisk

Valgkomiteen har bestått av.

Leder	Frode Skar	Byggeindustrien
Medlem	Kai Liom	Byggeindustrien
Medlem	Per Erik Lundberg	Byggeindustrien

Avdelingens ansatte har i perioden bestått av.

Martyna Komikaite	Kontorsekretær	100% stilling fra 07.03.2022
Roger G. Sollie	Organisasjonsarbeider	100% stilling
Svein Grandalen	Organisasjonsarbeider	100% stilling

Styreleder har vært frikjøpt i 100% stilling i hele perioden.

Nestleder har vært frikjøpt i 20% stilling i hele perioden.

Sykefravær i perioden har vært på 3,58%.

Styrearbeid.

Det har i perioden blitt avholdt 6 styremøter.

Styre har behandlet 50 saker i perioden.

Det ble avholdt to-dagers styresamling 19. og 20. mai der man jobbet med å planlegge aktiviteten i årsmøteperioden. Det ble også avholdt styresamling fra 30.11.2022 til 25.11.2022. Denne samlingen

var på DFDS Pearl Seaways fra Oslo til København. Denne ble arrangert sammen med Fellesforbundet avd. 27. Samarbeid mellom avdelingene var tema, i tillegg til budsjett og handlingsplan for 2023. Siste dag av denne samlinga var satt av til besøk på Stortinget. Svein Grandalen har deltatt på styremøtene som observatør i kraft av å være tillitsvalgt for de ansatte i avdelingen. Observatøren har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett. Alle vararepresentanter har blitt innkalt til styremøtene i perioden.

Aktivitet

Styrets medlemmer har deltatt på bedriftsbesøk rundt omkring i distriktet. Styrets leder sitter i forbundsstyret og vi har medlemmer i tariff- og bransjeråd sentralt. Vi er også godt representert i LOs lokalavdelinger. Markering for jubilanter ble holdt på Scandic Viktoria Lillehammer. Vi holdt også en markering for kontorsekretæren som sluttet etter ca 30 års ansettelse. Det har vært forskjellig aktivitet i klubber som har ytret ønsker om det.

Representantskapet.

Avdelingens representantskap består av en representant fra hver klubb. Det ble arrangert møte i representantskapet på Honne Hotell og Konferansesenter 14.12.2022. På dette møtet ble budsjett og handlingsplan for 2023 vedtatt.

Avdelingens økonomi.

Resultatet for 2022 er et overskudd på kr 711 109. Soliditeten og likviditeten er god. Årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utviklingen i avdelingen, for resultatet i regnskapsåret og stillingen ved årsskiftet. Avdelingens driftsinntekter for 2022 var kr 6 874 519. Avdelingen hadde ved utgangen av perioden en egenkapital på kr 15 094 746. Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn for regnskapet, og det bekreftes at denne er til stede.

Medlemsstatistikk.

	Pr. 01.01.2022	Pr. 31.12.2022	Endringer i 2022
Antall medlemmer	3528	3562	+34
Antall yrkesaktive medlemmer	2281	2331	+50
Antall ikke yrkesaktive medlemmer	1247	1231	-16

Avtaleforhold.

Det er inngått 18 tariffavtaler og 32 kontingenttrekkavtaler i perioden. Dette er en stor økning i forhold til tidligere år.

Handlingsplan for 2022.

Handlingsplanen for 2022 hadde følgende prioriteringer: Rekruttering, organisasjonsbygging, tariffdekning, medieprofilering, tillitsvalgtopplæring, konferanser, fagligpolitisk arbeid, ungdomsarbeid, avdelingsamarbeid, LO og Tariffoppgjør.

Året 2022 har vært et år preget av stor aktivitet etter to år med pandemi. Det har medført at aktiviteten i avdelingen har økt betydelig. Vi har for eksempel gjennomført 94 bedriftsbesøk i forbindelse med de prioriterte oppgavene der målet er å besøke alle bedrifter med tariffavtale i løpet av 2022 og 2023. Dette kommer i tillegg til den ordinære oppsøkende virksomheten som våre organisasjonsarbeidere bedriver.

Arbeidsmiljø.

Arbeidsmiljøet anses som godt.

Det er ikke iverksatt tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet.

Det ytre miljø.

Avdelingens virksomhet forurensar ikke det ytre miljø.

Avdelingen har ikke konsesjonsbelagte utslipp.

Forsknings- og utviklingsaktiviteter.

Avdelingen driver ikke med forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

Lillehammer 12.04.2023

Styret i Fellesforbundet avd. 670

Jan Wiggo Hageløkken
Styreleder

Magnus Alstadsæter
Nestleder

Mariann Tundrali Rustad
Styremedlem

Roar Solheim
Styremedlem

Silje Maria Herwig Bungum
Styremedlem

Sindre Solheim Madsstuen
Styremedlem

Jan Erik Østby
Styremedlem

Geir Jakob Løkken
Styremedlem

Årsberetning Fellesforbundet avd 670

Signers:

Name	Method	Date
Madsstuen, Sindre	BANKID	2023-04-16 14:58
Alstadsæter, Magnus Rustad	BANKID_MOBILE	2023-04-24 11:24
Solheim, Roar	BANKID	2023-04-25 09:38
Rustad, Mariann Tundrali	BANKID	2023-04-14 17:48
Østby, Jan Erik	BANKID	2023-04-24 12:28
Bungum, Silje Maria Herwig	BANKID	2023-04-19 13:36
Hageløkken, Jan Wiggo	BANKID	2023-04-14 09:33
Løkken, Geir Jakob	BANKID	2023-04-14 13:41

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated

This document is signed with a digital signature.
This signature appears as a mark on the document.
The signature is electronically integrated with the document.

Årsregnskap 2022

Fellesforbundet Avdeling 670

Resultatregnskap
Balanse
Noter

Resultatregnskap

Fellesforbundet Avdeling 670

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2022	2021
Annen driftsinntekt		6 874 519	5 790 215
Sum driftsinntekter		<u>6 874 519</u>	<u>5 790 215</u>
Lønnskostnad	1, 2	4 324 358	3 688 992
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	3	54 180	31 842
Annen driftskostnad		1 943 630	1 315 170
Sum driftskostnader		<u>6 322 168</u>	<u>5 036 004</u>
Driftsresultat		<u>552 350</u>	<u>754 211</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		158 759	82 157
Annen rentekostnad		0	25
Resultat av finansposter		<u>158 759</u>	<u>82 132</u>
Resultat		<u>711 109</u>	<u>836 343</u>
Årsresultat	4	<u>711 109</u>	<u>836 343</u>
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		711 109	836 343
Sum overføringer		<u>711 109</u>	<u>836 343</u>

Balanse

Fellesforbundet Avdeling 670

Eiendeler	Note	2022	2021
Anleggsmidler			
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	3	106 252	108 823
Sum varige driftsmidler		<u>106 252</u>	<u>108 823</u>
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	490 000	490 000
Andre langsiktige fordringer	6	145 667	191 667
Sum finansielle anleggsmidler		<u>635 667</u>	<u>681 667</u>
Sum anleggsmidler		<u>741 919</u>	<u>790 490</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		25 400	0
Andre kortsiktige fordringer	6	911 508	829 682
Sum fordringer		<u>936 908</u>	<u>829 682</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l.	7	14 403 315	13 427 180
Sum omløpsmidler		<u>15 340 223</u>	<u>14 256 862</u>
Sum eiendeler		<u>16 082 142</u>	<u>15 047 352</u>

Balanse

Fellesforbundet Avdeling 670

Egenkapital og gjeld	Note	2022	2021
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		15 094 746	14 297 323
Sum opptjent egenkapital		<u>15 094 746</u>	<u>14 297 323</u>
Sum egenkapital	4	<u>15 094 746</u>	<u>14 297 323</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		177 681	163 541
Skyldig offentlige avgifter		347 661	265 284
Annen kortsiktig gjeld		462 053	321 205
Sum kortsiktig gjeld		<u>987 396</u>	<u>750 029</u>
Sum gjeld		<u>987 396</u>	<u>750 029</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>16 082 142</u>	<u>15 047 352</u>

Lillehammer, 12.04.2023
Styret i Fellesforbundet Avdeling 670

_____
Jan Wiggo Hageløkken
styreleder

_____
Geir Jakob Løkken
styremedlem

_____
Mariann Tundrali Rustad
styremedlem

_____
Magnus Rustad Alstadsæter
nestleder

_____
Roar Solheim
styremedlem

_____
Sindre Solheim Madsstuen
styremedlem

_____
Silje Maria Herwig Bungum
styremedlem

_____
Jan Erik Østby
styremedlem

Fellesforbundet avdeling 670

NOTER TIL REGNSKAP PR. 31. DESEMBER 2022

1. Lønnskostnader, antall ansatte og godtgjørelser

Lønnskostnader	2022	2021
Lønninger	3 236 970	2 830 929
Arbeidsgiveravgift	524 775	453 055
Pensjonskostnader	344 091	263 442
Styrehonorar	35 000	32 500
Andre lønnsrelaterte ytelser	183 522	109 066
Sum	4 324 358	3 688 992

Gjennomsnittlig antall årsverk 5,5 4,5

Ytelser til ledende personer: **Lønn**   **Styrehonorar**

Styrets leder	702 809	15 000
Nestleder	103 636	10 000

Tapt arb.fortjeneste for styret og medl. 226 754

2. Pensjon

Forbundet har en kollektiv pensjonsforsikring som tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Ordningen er en innskuddsordning. Årets pensjonspremie, korrigert med evt innbetalinger til eller trekk på innskuddsfondet, er regnskapsført som pensjonskostnad.

Selskapets ansatte har i tillegg en tariffestet avtalefestet førtidspensjonsordning (usikret ordning). Selskapets ansatte kan velge å gå av med AFP fra fylte 62 år. Forpliktelsen i følge ordningen er ikke regnskapsført som gjeld. Ordningen omfatter 6 ansatte.

Arets netto pensjonskostnad	2022	2021
Året premie til kollektiv ordning	284 328	221 740
Årets premie til AFP-ordningen	59 763	41 475
Arbeidsgiveravgift	48 517	37 113
Arets netto pensjonskostnad	392 608	300 328

3. Varige driftsmidler

	Datautstyr	Totalt
Anskaffelseskost 1.1.2022	140 665	140 665
Tilgang	51 609	51 609
Avgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2022	192 274	192 274
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2022	86 022	86 022
Balanseført verdi 31.12.2022	106 252	106 252
Årets avskrivninger	54 180	54 180

Fellesforbundet avdeling 670

NOTER TIL REGNSKAP PR. 31. DESEMBER 2022

4. Egenkapital/Tilførsel av midler

Egenkapital pr. 1.1.2022	14 297 323
Annet innskudd	86 315
Årets resultat	711 109
Egenkapital pr. 31.12.2022	15 094 746

5. Aksjer/Finansielle anleggsmidler

	Antall andeler	Eierandel	Bokf.verdi
Bjørkåsen	39	31 %	340 000
A/L Folkets Hus, Hunndalen	32	18 %	150 000

Andelene er bokført til kostpris.

6. Utestående fordringer

Avdelingens balanseførte fordringer består av følgende:

	2022	2021
Lån ansatte	145 667	191 667
Sum langsiktige fordringer	145 667	191 667
Kontingenter desember fra forbundet sentralt :	654 801	527 775
Andel av utestående uavregnede ford. sentralt :	101 286	135 520
Refusjon sykepenger	0	24 550
Ansatte	8 782	1 724
Andre periodiseringer 31.12.	146 639	140 113
Sum kortsiktige fordringer	911 508	829 682

Forklaring på andel av utestående uavregnede fordringer sentralt :

I følge oppgave fra fellesforbundet sentralt vedrørende utestående uavregnede fordringer har avdelingen beregnet følgende :

	Reelt utestående	Estimat utestående	Sum
1) I flg lister	260 508	70 600	331 108
Avdeling 670' s andel utestående fordringer :		30,59 %	101 286

7. Bundene midler

Av innestående i bank er kr. 181 174,- bundne skattetrekkmidler.

Årsregnskap Fellesforbundet avd 670

Signers:

Name	Method	Date
Madsstuen, Sindre	BANKID	2023-04-16 14:58
Alstadsæter, Magnus Rustad	BANKID_MOBILE	2023-04-24 11:24
Solheim, Roar	BANKID	2023-04-25 09:38
Rustad, Mariann Tundrali	BANKID	2023-04-14 17:48
Østby, Jan Erik	BANKID	2023-04-24 12:28
Bungum, Silje Maria Herwig	BANKID	2023-04-19 13:36
Hageløkken, Jan Wiggo	BANKID	2023-04-14 09:33
Løkken, Geir Jakob	BANKID	2023-04-14 13:41

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Til årsmøtet i Fellesforbundet Avdeling 670

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fellesforbundet Avdeling 670, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik

internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Lillehammer, 13. april 2023

PricewaterhouseCoopers AS

Vegard Haug Løvlien
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Revisjonsberetning Fellesforbundet Avdeling 670

Signers:

Name	Method	Date
Løvlien, Vegard Haug	BANKID	2023-04-25 15:13

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Protokoll fra møte i kontrollkomiteen i avd. 670.
Referent: Jan Wiggo Hageløkken.

Vår dato:

Deltakere:

		Deltatt	Meldt forfall	Ikke møtt
Medlem	Morten Bergheim	X		
Medlem	Bjarne Veisene	X		

Sted: Avdelingens møterom i Fåberggata 126 Lillehammer

Tid: mandag 17. april 2023, kl. 10:00 – 12:00

Kontrollkomiteen fikk seg forelagt retningslinjer for kontrollkomiteens arbeid, samt protokoll fra årsmøte 21.04.2022. De fikk også forelagt styreprotokoller fra 2022.

Kontrollkomiteen har gjennom året fått tilsendt protokoller og sakspapirer ved hvert enkelt styremøte gjennom perioden.

Kontrollkomiteen gikk også gjennom revidert regnskap med tilhørende budsjett for regnskapsåret 2022.

Kontrollkomiteen fant intet å bemerke.

Lillehammer 17.04.2023

Morten Bergheim.

Bjarne Veisene.

FELLEFORBUNDET AVDELING 670

Finansreglement mars 2023

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Type forvaltning.....	3
3. Oversikt Midler – allokering	3
4. Strategisk aktivaallokering.....	4
4.1.Plassering innenfor den enkelte aktivaklasse:	5
4.1.1. Pengemarked:	5
4.1.2. Obligasjoner:	5
4.1.3. Globale aksjer:	5
5. Avkastning og Risiko	5
5.1. Forventet avkastning	5
5.2. Risiko – avkastningsforventninger.....	6
5.3 Standardavvik og utfallsrom.....	7
6. Rebalansering	7
7. Etsiske retningslinjer	7
8. Uttak fra porteføljen.....	8
9. Rapportering.....	8
VEDLEGG.....	9

1. Innledning

Forbundets viktigste oppgave er å forhandle lønn og rettigheter på vegne av forbundets medlemmer.

Fellesforbundets avdeling (heretter kalt FF avd. 670) skal ved plassering av midler sikre at det er samsvar mellom forbundets *vedtekter/styringsdokumenter/formål* og plassering av porteføljen. Det er naturlig at de finansielle verdiene tilhørende FF avd. 670 deles inn i følgende hovedgrupper:

- Kapital nødvendig til daglig drift
- Likviditetsbuffer
- Langsiktig Finansportefølje

Hva skal reglementet omfatte og formålet med reglementet

FF avd. 670 skal forvalte sine langsiktige midler på en best mulig måte, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til midlenes reelle tidshorisont, ønsket risikoprofil, og mulighetene for å oppnå en meravkastning ut over risikofri rente.

2. Type forvaltning

FF avdelingen har en begrenset organisasjon som primært er dedikert til forbundets kjerneoppgaver. FF avd. 670 sin direkte medvirkning i forvaltning av Finansporteføljen vil begrense seg til vedtak for valgt risikoprofil, tidshorisont, samt beslutte endringer om reallokering og eller rebalansering som valgt formuesrådgiver vil foreslå (herunder fondsbytter). Det skal legges vekt på å velge portefølje som består av relativt få verdipapirfond som i sum dekker avdelingens behov, slik at behovet for å foreta endringer normalt vil være kun årlig. Det kan åpnes for å inngå avtale om diskresjonære mandat med aktiv/diskresjonær forvaltning dersom avdelingens medvirkning ønskes ytterligere redusert.

Det forutsettes i begge alternativer benyttet godt diversifiserte verdipapirfond, slik at usystematisk risiko reduseres til et minimum, samtidig som porteføljen skal være likvid på normalt maksimalt 2 uker (UCIT's fond skal som hovedregel benyttes ut over bankinnskudd).

3. Oversikt Midler – allokering

Midler til daglig drift forutsettes plassert i bank. Innskudd i banken skal ikke utgjøre mere enn maks inntil 1,5% av bankens totale innskuddsbasis.

For likviditetsbuffer inngår samme begrensninger som for driftslikviditet.

Finansporteføljen (langsiktig plasseringsportefølje) utgjør ved implementering av dette reglement samlet kr. 8.000.000,- .

Det foretas en gjennomgang årlig av hvor mye kapital som skal omfattes av rammen for den langsiktige finansporteføljen.

4. Strategisk aktivaallokering

Med strategisk aktivaallokering menes hvilke overordnede rammer og retningslinjer som skal gjelde for forvaltningen, hvilke aktivaklasser en velger, samt fordelingen av kapitalen mellom de ulike aktivaklassene.

Rammene for den strategiske aktivaallokeringen gjelder kun midlene som er definert som langsiktig finansportefølje.

Det skal for FF avd. 670 være mulig å plassere i følgende aktivaklasser:

- Pengemarked (renteplasseringer med løpetid kortere enn ett år, herunder bankinnskudd)
- Europeiske obligasjoner, via verdipapirfond (renteplasseringer med løpetid lengre enn ett år)
- Globale aksjer (inkl. norske) gjennom godt diversifiserte fondsporteføljer

For å kunne modellere disse aktivaklassene på en mest hensiktsmessig måte, er det innenfor de enkelte aktivaklassene valgt følgende indekser:

Aktivklasse	Referanseindeks	Beskrivelse av referanseindeksen og aktivaklassen
Pengemarked	3 mnd Nibor pengemarkedsrente	Offisiell referanserente som fastsettes daglig. Anerkjent som referanserente
Europeiske Obligasjoner	»	«
Globale aksjer	World AC MSCI	World MSCI viser utviklingen til globale aksjer, målt ved å se på utviklingen til et utvalg land. Indeksen er notert i USD, og er utbyttejustert (Avkastning rapporteres i NOK)

En strategisk aktivaallokering har til hensikt å danne rammeverket for hvor stor andel av kapitalen som tillegges de enkelte aktivaklassene. Gjennom utarbeidelse av finansreglementet har FF avd. 670 valgt følgende rammeverk for hvordan kapitalbasen skal fordeles mellom de enkelte aktivaklassene:

Aktivklasse	Referanseindeks	Andel i %
Likviditetsfond /bank	3 mnd Nibor	0 %
Obligasjoner *	«	25 %
Globale aksjer	World AC MSCI	75 %

*Innen obligasjonsklassen åpnes det for at inntil 15%-poeng av andelen i obligasjonsfond i porteføljen, kan plasseres direkte i kredittfond (High-Yield) med svakere gjennomsnittlig kredittkvalitet enn investmentgrade (BBB-). Aktuelle fond må ha minimum nordisk mandat (ref. begrensninger i pkt. 4) for å tilfredsstille tilstrekkelig diversifisering av porteføljen. Aktuelle fond skal ha minimum ukentlig likviditet, dvs. at pengene plassert i disse fondene normalt kan frigjøres innen en uke (lovmessig kan norskregistrerte forvaltere benytte inntil 14 dager).

4.1. Plassering innenfor den enkelte aktivaklasse:

Innenfor den enkelte aktivaklasse er det videre gjort en vurdering av hvilken plassering som vil være mest hensiktsmessig. Rammene innenfor de enkelte aktivaklassene er som følger:

4.1.1. Pengemarked:

- Midlene kan plasseres i bankinnskudd, pengemarkedsfond eller direkteinvestering via leverandør med konsesjon for porteføljeforvaltning
- Bankinnskudd med tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 24 måneder
- Midler i pengemarkedsfond kan kun plasseres i fond forvaltet av anerkjente forvaltere med konsesjon utstedt av Finanstilsynet eller tilsvarende EU-myndighet
- Det kan kun plasseres i fond med rentefølsomhet kortere enn 12 måneder
- Ingen enkeltpapirer skal ha lavere kreditt-rating enn BBB- ("investment grade") på investeringstidspunktet
- Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene som benyttes, og midlene skal være tilgjengelige på få dager
- Størrelsen på det enkelte fond skal være slik at FF sin plassering i det enkelte fond ikke under noen omstendighet overstiger 5% av kapital under forvaltning i det enkelte fond.

4.1.2. Obligasjoner:

- Midlene skal plasseres i obligasjonsfond
- Midler i obligasjonsfond kan kun plasseres i fond forvaltet av anerkjente forvaltere med konsesjon utstedt av det norske Finanstilsynet eller tilsvarende EU-Myndighet
- Eventuelle plasseringer i utenlandsk valuta skal som hovedregel sikres i NOK
- Vektet Gjennomsnittlig kreditt-rating skal være bedre enn BBB- for minimum 75% av obligasjonsporteføljen.
- Rentepapirenes varighet (durasjon) vektet gjennomsnitt skal ikke overstige 4 år
- FF avd. 670 sin plassering i et enkelt fond skal ikke under noen omstendighet overstige 5% av kapital under forvaltning i det enkelte fond.

4.1.3. Globale aksjer:

- Globale aksjeinvesteringer skal kun gjennomføres i form av investeringer i aksjefond med globale mandat i børsnoterte aksjer. Alternativt kan ønsket global eksponering oppnås gjennom en portefølje av «regionfond» Det tillates ikke at den globale aksjeeksponeringen gjennomføres i form av investeringer i enkeltaksjer.
- Totalt skal eksponeringen innen globale aksjer være i veldiversifisert både med hensyn på region og sektor, den skal gjennomføres som en kombinasjon av aktivt forvaltede fond og indeksfond (passive fond)

5. Avkastning og Risiko

5.1. Forventet avkastning

FF avd. 670 legger vekt på at forvaltningen av organisasjonens kapitalbase blir gjennomført med høy grad av forutsigbarhet både i forhold til forventet avkastning og i forhold til mulige utfallsrom.

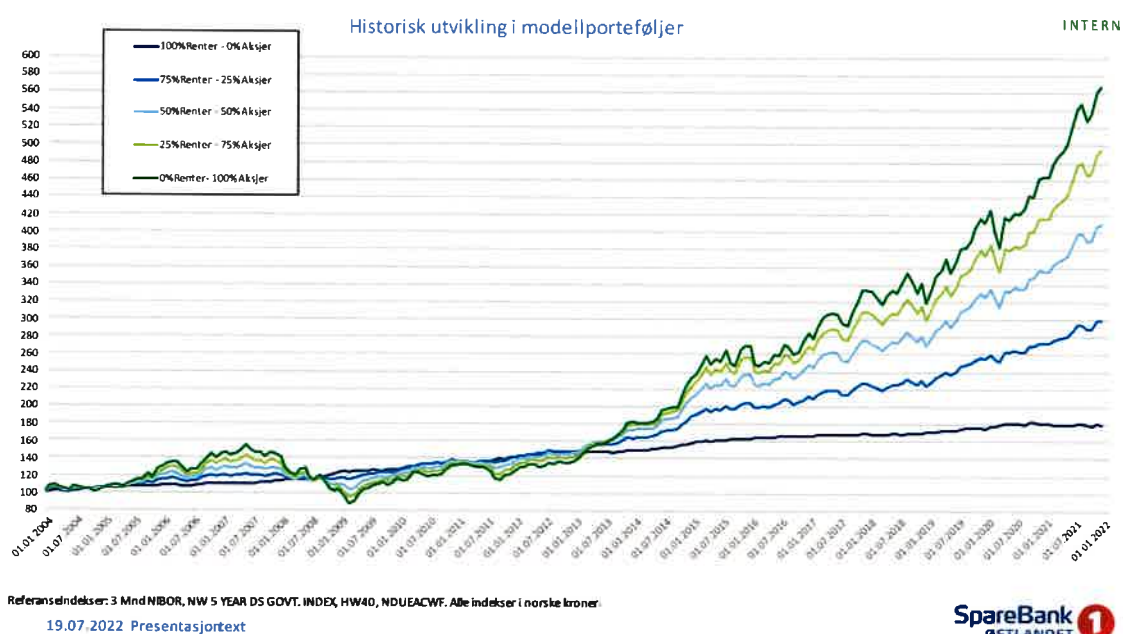
Basert på de rammene som er nevnt i avsnittene over, kan en regne seg frem til forventet avkastning og risiko (målt i standardavvik) på den samlede porteføljen. Forventningsverdiene er som følger:

Disse er basert på svært lange tidsserier og sist revidert høsten 2021*

FINANSREGLEMENT – FELLESFORBUNDET AVDELING 670

Korte realrenter (pengemarked, forutsatt 10 år og lengre inkl. inflasjonspåslag)	2,25%
Lange renter (Senior finansobligasjoner)	2,75%
Kredittobligasjoner (High-Yield)	4,00%
Aksjer - vesentlig global eksponering	5,75%

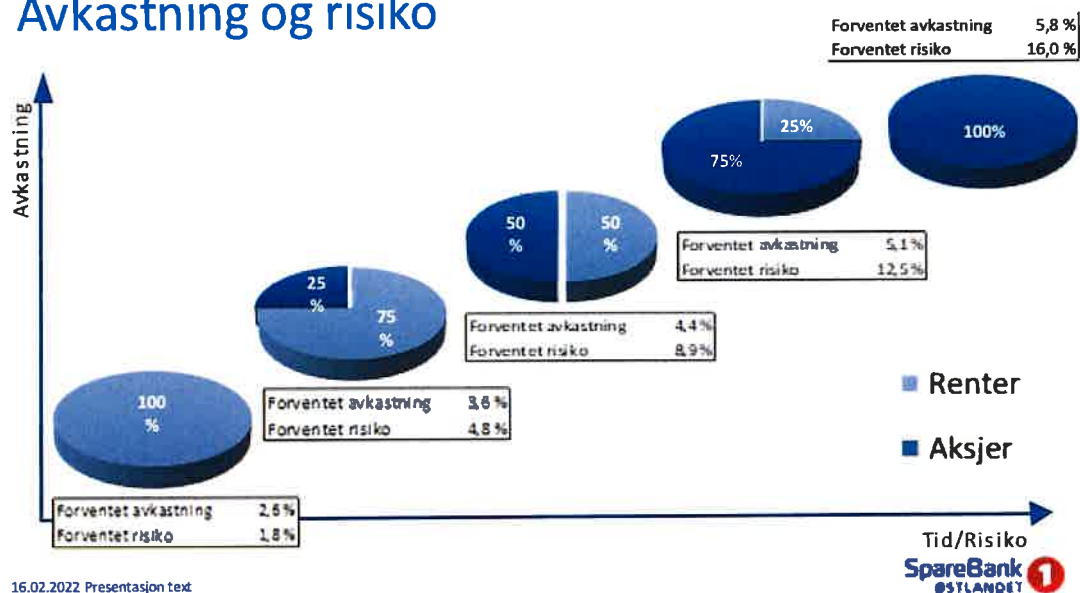
*Forventningene er hentet fra SpareBank1 Alliansen sin felles rådgivningsstrategi sist revidert høsten 2021, og bygger på lang statistikk, samt anvendt moderne porteføljeteori og Finans Norges bransjeavtale om avkastningsprognoser.

5.2. Risiko – avkastningsforventninger

Visuell fremstilling av avkastning vs. risiko sammenhengen over tid, men historiske tall er ikke nødvendigvis en pålitelig indikator for fremtiden.

Avkastning og risiko

5.3 Standardavvik og utfallsrom

Risiko representeres ofte ved standardavviket som viser hvor mye man kan forvente at avkastningen til en aktivaklasse, verdipapir eller portefølje vil svinge rundt den forventede avkastningen. Basert på de modellene som her er benyttet, viser analysen at man med f.eks. valgt portefølje på 50% rente 50% aksjer vil porteføljen med 95% sannsynlighet over tid gi en avkastning på 4,4%, med en forventet risiko på 8,9%, dvs. avkastning vil svinge mellom +22,2% og minus 13,4%. Som en tommelfingerregel kan man si at avkastningen med 95 % sannsynlighet svinger mellom forventningsverdi +/- 2 standardavvik.

6. Rebalansering

Som hovedregel bør rebalansering skje årlig. Rebalansering blir eventuelt foretatt slik at risikoprofil i hovedsak er i samsvar med avtalt risikoprofil.

7. Etske retningslinjer

For FF avd. 670 er det avgjørende at kapitalforvaltningen skjer i tråd med etablerte etiske retningslinjer, og det legges derfor etiske kriterier til grunn for kapitalforvaltningen. Det skal inngås avtaler med rådgivere og eller en forvalter som sikrer at dette blir gjort på en profesjonell og grundig måte.

Den enkelte forvalter og/ eller fondsforvalter må minimum ha retningslinjer og policyer som dokumenterer at de har ESG-krav til hvilke selskaper de investerer verdipapirfondsmidlene i. De må periodisk avlevere dokumentasjon på hvordan oppfølging av investeringer skjer (screening m.m.) FNs prinsipper for ansvarlige investeringer bør som minimum være signert. Forvaltere skal også følge opp at de ikke er investert i selskaper som NBIM (statens pensjonsfond utland) har på sin eksklusjonsliste til enhver tid.

(Det skal ikke investeres i fond med svakere ESG-score enn C(karakter3) basert på Sparebank1 sitt merkesystem for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond)

8. Uttak fra porteføljen

Uttak fra porteføljen bør i hovedsak planlegges med minst ett års horisont, slik at man unngår å måtte foreta uttak av risikoaktiva dersom markedet for risikoaktiva er inne i en periode med særdeles svak utvikling. Dersom det ikke skulle være behov for uttak et år vil kapitalen bare bli akkumulert og allokert i samsvar med finansporteføljens rammer.

9. Rapportering

FF avd. 670 vil ha tilgang til en løpende oversikt over verdiutviklingen i porteføljen. Videre vil forvalter/rådgiver stille rapporter til disposisjon minimum kvartalsvis. Rapportene skal minimum inneholde følgende størrelser:

- Fordelingen av kapitalen på de ulike aktivaklassene i kroner (markedsverdier) og i prosent av porteføljen.
- Avkastningen siden oppstart av porteføljen, sammenlignet med relevante referanseindekser.

Forvalter/Rådgiver skal på anmodning fra FF AVD. 670 tilby gjennomgang av rapport og/eller portefølje for oppdragsgivers besluttede organer.

VEDLEGG

Ordliste

Tema	Beskrivelse
Aktiva	Aktiva er et regnskapsmessig uttrykk for eiendeler eller rettigheter som har formuesverdi. Eksempler på aktiva i denne sammenheng er: Innskudd, verdipapirfond (rente og aksje)
Aktivaallokering	Med aktivaallokering hvilke aktivaklasser en velger, samt fordelingen av kapitalen mellom de ulike aktivaklassene.
Aktivaklasse	Aktivaklasser henviser til plasseringer som gir ulik avkastning og risiko, slik som plasseringer i aksjer, obligasjoner, eiendom mm.
Aktivt Forvaltet fond	Aktiv forvaltning indikerer at en forvalter bestemmer hvilke aksjer/verdipapirer som skal kjøpes og selges
Durasjon	Durasjon eller løpetid indikerer hvor sensitivt fondet er mot stigende og fallende renter. Lengre durasjon betyr som regel mer sensitivitet overfor stigende eller fallende renter. Durasjon (kreditturasjon) benyttes også som mål på hvor lang tid det er til forfall på underliggende obligasjoner i fond/portefølje. Lang kreditturasjon vil som regel medføre større sensitivitet for endringer i kredittspreader enn kort kreditturasjon.
ESG	Environment, Social and Governance er et ofte benyttet samlebegrep for hvordan bærekraft hensyntas. Bærekraftighet som handler om hvordan et selskaps produkter og tjenester bidrar til bærekraftig utvikling. ESG handler også om et selskaps risikostyring. Dvs. hvordan virksomheten styres for å minimere faktorer som påvirker samfunn og miljø på en negativ måte.
Finansportefølje	Samlebetegnelse for samling finansielle instrumenter som har til hensikt å gi meravkastning for eier(e), med redusert risiko som følge av effekter av bl.a. diversifisering mellom ulike finansielle instrumenters egenskaper
Indeksfond	Indeksfond har som mål å følge en eller flere bestemte indekser, f. eks. Oslo Børs. Rene indeksfond har ingen aktive forvaltere som passer på investeringene og kalles derfor ofte passive fond.
Kredittkvalitet	Kredittkvaliteten på en obligasjon beskriver hvor god og trygg en obligasjon er å investere i.

FINANSREGLEMENT – FELLESFORBUNDET AVDELING 670

Kredittrisiko	Kredittrisiko defineres som risiko for at en låntaker eller utsteder av et verdipapir ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser (betale renter og/ eller avdrag ved forfall)
Likviditetsbuffer	Innskudd uten binding eller begrenset binding
Rating	Ratingen består av en analyse av den økonomiske situasjonen i selskapet. Ratingbyråene legger vekt både på evne og vilje til låntakeren til å møte forpliktelsene ved forfall. Eks. på ratingbyrå er Moodys
Ratingklasser	Obligasjonene rates i bokstav (og litt tall) fra AAA til C eller D. AAA er den beste ratingen, der risikoen anses som nærmest ikke-eksisterende. Norge er rangert som AAA. Et viktig skille for investorer går på hvilke obligasjoner som defineres inn i gruppen hva som er «investment grade» og hva som er «speculative grade». Sistnevnte er mest normalt å kalle high yield (gir høyere rente), og de med høyest risiko kalles også for «junk bonds». Innenfor investment grade er obligasjoner som er ratet fra BBB- til AAA. Svakere rating enn dette klassifiseres som high yield I det norske markedet er det mange obligasjoner som blir lagt ut som ikke rates av ratingbyråene. Da blir det gjerne laget «skyggerating» (uoffisiell rating) av norske meglerhus
Referanseindeks	Sammenligningsindeks. Forvaltningsselskapene velger en referanseindeks for sine verdipapirfond som har en sammensetning av verdipapirer det er rimelig å sammenligne fondet med sett i forhold til det investeringsmandatet fondet har. En referanseindeks kan derfor benyttes til å sammenligne i hvilken grad forvaltningsselskapet har lyktes med forval
Risiko	I porteføljesammenheng benyttes risiko som begrep om svingninger i verdi
Standardavvik	Standardavvik er et statistisk mål som innen finans benyttes for å måle hvor mye fondets historiske avkastning svinger. Et høyt standardavvik indikerer at fondets kurssvingninger har vært høy
P/E	P/e tall (kurs/inntjening) for en aksje sammenligner kursen på en aksje og selskapets inntjening per aksje. Er dette tallet høyt innebærer dette at kursen er høy i forhold til selskapets inntjening for siste perioder. Er dette

FINANSREGLEMENT – FELLEFORBUNDET AVDELING 670

	tallet lavt innebærer dette at selskapets inntjening er høy i forhold til aksjekursen. P/e er en av de vanligste måtene å vurdere om en aksje er dyr eller billig
Pris/bok	P/b tall (kurs/bokført verdi) for en aksje er en sammenligning av kursen på aksjen og selskapets bokførte verdi per aksje. Den bokførte verdien er totale eiendeler i et selskap minus total gjeld. Er dette tallet høyt innebærer dette at kursen er høy i forhold til selskapets bokførte verdi. Et lavt tall kan innebære at aksjen er underpriset i forhold til selskapets eiendeler
UCIT's fond	UCITS står for "Undertakings for Collective Investments In Transferable Securities" og er benevnningen på fond som omfattes av EG direktivet. Fond som er i virksomhet i flere EU land blir berørt av EG direktivet
Usystematisk risiko	Ikke system eller markedsrisiko, men benyttes ofte likestilt med selskapsspesifikk risiko
Volatilitet	Volatilitet er et mål på hvor mye avkastningen varierer over tid. Volatilitet blir ofte likestilt med ordet standardavvik. Se standardavvik for nærmere beskrivelse

FINANSPLAN

FELLESFORBUNDET AVDELING 670. Representanter for selskapet:
Fåberggata 116
2615 LILLEHAMMER
Tlf: 93446540
Epost:
jan.wiggo.hagelokken@fellesforbundet.org

Jan Wiggo Hageløkken (Styrets leder/kontaktperson)
Magnus Rustad Alstadsæter (Nestleder)
Geir Jakob Løkken (Styremedlem)
Mariann Tundrali Rustad (Styremedlem)
Roar Solheim (Styremedlem)
Sindre Solheim Madsstuen (Styremedlem)
Silje Maria Herwig Bungum (Styremedlem)
Jan Erik Østby (Styremedlem)

Din kontakt i Sparebank 1 Østlandet

Asbjørn Grønbakken
senior formuesrådgiver
Tlf: 62510705
Epost: asbjorn.gronbakken@sb1ostlandet.no

Innhold

- Om finansplanen
- Kundekartlegging
- Sammenligning av porteføljer
- Produktvalg
- Rammer for avvik
- Aksept

Vedlegg

- Metode modellporteføljer
- Operasjonalisering av investering innen aktivaklassene

Om finansplanen

Denne Finansplanen er en egnethetsrapport laget spesielt for deg/dere. Hensikten med Finansplanen er å etablere en god oversikt og plattform for beslutninger knyttet til nåværende og fremtidig formuessituasjon.

Vi har tatt hensyn til din/deres finansielle situasjon, investeringsformål, investeringshorisont og risikoprofil i utarbeidelse av Finansplanen. Ut i fra dette og annet relevant datagrunnlag benytter vi vår kvalitetssikrede rådgivningsstrategi, og anbefaler en investeringsportefølje på strategisk nivå. En strategisk portefølje kan defineres som den langsiktige optimale fordelingen av en investering på ulike aktivaklasser, herunder renter, obligasjoner, aksjer osv.

SpareBank 1 har en rådgivningsstrategi som er faglig forankret både i et akademisk perspektiv og i et praktisk kundeperspektiv. Vårt mål er å gi en kvalitetssikret anbefaling på strategisk nivå uten å måtte utelukkende kommunisere gjennom konkrete produkter.

SpareBank 1 oppfordrer deg/dere til å ha et aktivt forhold til investeringer og til å ta kontakt dersom det skjer endringer i den finansielle situasjonen som er lagt til grunn i Finansplanen.

Rådgivning fra SpareBank 1 er tilpasset våre etiske verdier og vi har autoriserte rådgivere (AFR) for alle kundesegmenter. Vi ser alltid på helheten i din/deres finansielle situasjon før vi gir råd om sparing og investeringer. I kundedialogen er vi opptatt av at budskapet tilpasses kundens interesse og kunnskapsnivå, men at alle kunder skal være trygge på at våre råd bygger på en kvalitetssikret rådgivningsstrategi. Alle kunder som mottar investeringsråd fra oss, vil få tilbud om en periodisk egnethetsvurdering. Dette er en årlig oppfølging som er ment å fange opp eventuelle endringer i din/deres økonomiske situasjon som tilsier en endring av produktporteføljen.

Kundekartlegging

Dagens beholdning

Dette er en oversikt over dine verdier til rådgivning. Vi har valgt å vise beholdningen som en eksponering per aktivaklasse. Dette for mer hensiktsmessig sammenligning med modellporteføljen.

Aktivaklasse	Beholdning	Til Rådgivning	Fordeling til Produkter rådgivning	Fordeling til rådgivning
Korte renter	8 000 000 kr	8 000 000 kr	% Bankinnskudd	
Totalt:	8 000 000 kr	8 000 000 kr	%	
Forventet avkastning: 2.3%		Forventet volatilitet: 1.0%		

Kommentar til beholdning:

Iflg avtale med kunde er det laget forslag til plassering av kr. 8.000.000,- med forutsetning middels risikoprofil, 12 års tidshorizont.

Formål med investeringen

Valgt tidshorizont: **12 år**

Langsiktig plassering av kapital.

Kunnskap og erfaring med finansielle produkter

Produkttype	Kunnskap	Erfaring (trans. siste 12mnd)
Verdipapirfond	Ingen	0
Noterte aksjer	Ingen	0
Unoterte aksjer	Ingen	0
Kreditt	Ingen	0
Annet	Ingen	0

Utdanning og erfaring

Høyeste fullførte utdanning
Videregående skole (Finans eller økonomi)

Relevant arbeidserfaring
Ingen

Kommentar til kunnskap og erfaring:

Forslaget er utarbeidet med bakgrunn i gjennomførte møter og kunden sitt finansreglement.

Risikovilje

Grunnlag for vurdering

Når selskapet plasserer penger er høyest mulig avkastning viktigst	Nøytral
Det er stor sannsynlighet for at selskapet vil få behov for plasseringsmidlene tidligere enn planlagt.	Nøytral
Hvis investeringene faller i verdi i løpet av det første året, vil selskapet innløse investeringen.	Nøytral
Selskapet tåler stor verdsvingning på investeringen dersom det over tid øker sannsynligheten for større avkastning.	Nøytral
Selskapet er opptatt av trygghet, og aksepterer derfor at plasseringsmidlene kan få en negativ realavkastning som følge av skatt og inflasjon.	Nøytral
Selskapet foretrekker at det er forutsigbart hvor mye investeringene er verdt til enhver tid.	Nøytral

Vurdering av risikovilje

Middels

Middels risikovilje innebærer at du tåler noe svingninger og forventer relativt høy avkastning

Kommentar til risikovilje:

Forslaget er utarbeidet med bakgrunn i gjennomførte møter og kunden sitt finansreglement.

Risikoevne

Grunnlag for vurdering

Regnskapsår	2016
Sum omløpsmidler	0 kr
Sum kortsiktig gjeld	0 kr
Sum gjeld	0 kr
Sum egenkapital	0 kr
Finanskostnader	0 kr
Resultat før skatt	0 kr
Langsiktige midler til plassering	0 kr

Vurdering av risikoevne

Likviditetsgrad	10.0	Meget god
Egenkapitalgrad	0.0 %	Ikke tilfredsstillende
Lønnsomhet	0.0 %	Ikke tilfredsstillende
Selskapets finansielle risikoevne mht. regnskapstall		Lav
Rådgivers vurdering av finansiell risikoevne		Høy

Kommentar til risikoevne:

Kunden vurderes til å høy finansiell risikoevne for langsiktig plassering av kapital hensyntatt tilstrekkelig likviditet til kortsiktig drift og bufferkapital.

Risikoprofil

Kunden uttrykker middels risikovilje og har høy evne til å ta risiko og eventuelle tap, noe som danner risikoprofil: **Middels**

Risikoprofilen kombinert med tidshorisont vil danne grunnlag for vår anbefalte portefølje

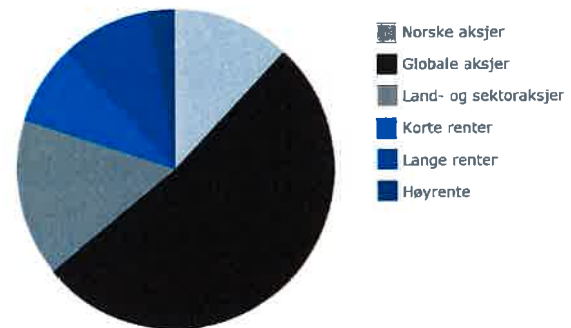
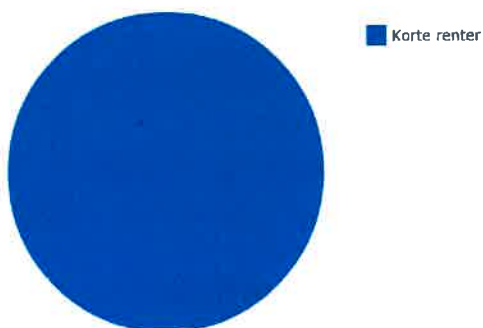
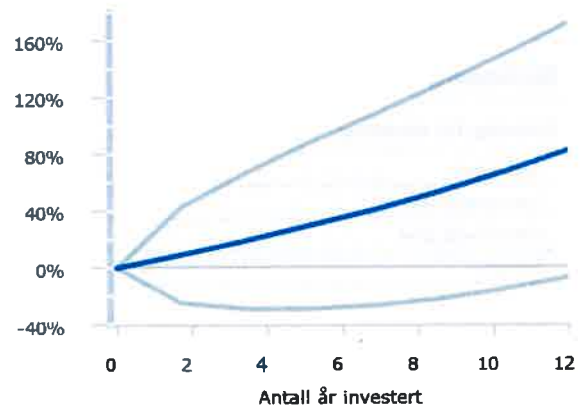
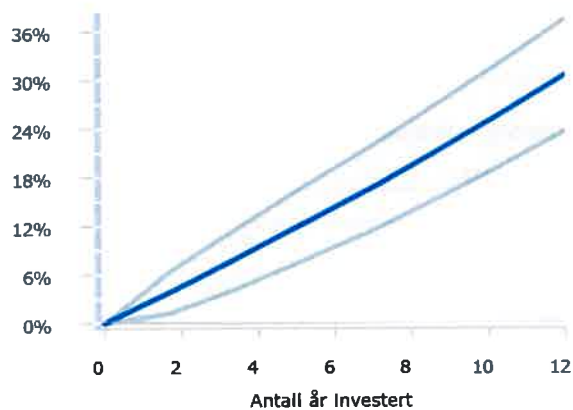
Sammenligning eksisterende og anbefalt portefølje

Eksisterende portefølje

Aktivklasse	Fordeling
Korte renter	100.0%
Totalt:	100.0%

Anbefalt portefølje

Aktivklasse	Fordeling
Norske aksjer	12.0%
Globale aksjer	52.0%
Land- og sektoraksjer	16.0%
Korte renter	8.0%
Lange renter	9.4%
Høyrente	2.6%
Totalt:	100.0%

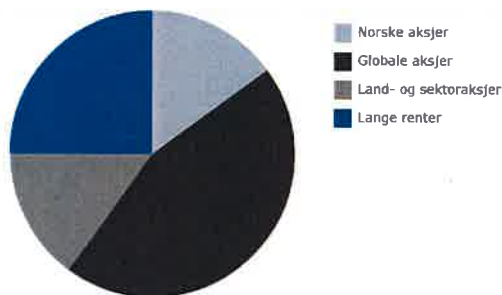
Gjennomsnittlig årlig avkastning i prosent	2.3%
Gjennomsnittlig årlig avkastning i kroner	204 033kr
Forventet volatilitet	1.0%

Gjennomsnittlig årlig avkastning i prosent	5.1%
Gjennomsnittlig årlig avkastning i kroner	550 215kr
Forventet volatilitet	12.9%

Produktvalg

Valgt portefølje

Aktivklasse	Verdi NOK	Fordeling
Norske aksjer	1 200 000 kr	15.0%
Globale aksjer	3 600 000 kr	45.0%
Land- og sektoraksjer	1 200 000 kr	15.0%
Lange renter	2 000 000 kr	25.0%
Korte renter	0 kr	0.0%
Høyrente	0 kr	0.0%
Totalt:	8 000 000 kr	100.0%

Valgte produkter

Produkt	Kommentar	Fordeling	Verdi NOK
Lange renter	Odin Sustainable Corporate Bond	25.0%	2 000 000 kr
Alfred Berg GAMBAK		15.0%	1 200 000 kr
Spørebanks 1 Indeks Global N		32.5%	2 600 000 kr
ODIN Global C		12.5%	1 000 000 kr
ODIN Sverige C		7.5%	600 000 kr
DNB Teknologi		7.5%	600 000 kr
Totalt:		100.0%	8 000 000 kr

Porteføljen avviker fra anbefaling og kunden er klar over bakgrunn for avviket og godkjenner sammensetningen

Kommentar til avvik

Valgt portefølje inneholder følgende produkter.

Obligasjonsfond

Odin Sustainable Corporate Bond kr. 2.000.000,-

Fondet er et aktivt forvaltet rentefond som investerer i svenske, nordiske og andre utenlandske selskaps-obligasjoner. Fondet investerer i rentebærende instrumenter med høy kredittverdighet, såkalt «investment grade». Fondet investerer bare i selskaper som oppfyller fondets kriterier, for eksempel når det gjelder bærekraftskriterier.

Aksjefond

Alfred Berg Gambak kr. 1.200.000,-

Fondet er et aktivt forvaltet aksjefond som hovedsakelig investerer i norske verdipapirer notert på Oslo Børs.

Sparebank 1 Indeks Global kr. 2.600.000,-

Fondet er et indeksnært aksjefond som hovedsakelig vil investere i ett eller flere globale indeksfond som hensyntar bærekraft i sin forvaltning.

Odin Global kr. 1.000.000,-

Fondet er et aktivt forvaltet aksjefond som investerer i aksjeselskaper over hele verden.

Odin Sverige kr. 600.000,-

Fondet er et aktivt forvaltet aksjefond som investerer i aksjeselskaper som er børsnotert, eller har sitt hovedkontor eller sin opprinnelse i Sverige.

DNB Teknologi kr. 600.000,-

Fondet er et aktivt forvaltet aksjefond som investerer innenfor sektorene teknologi, media og telekommunikasjon, notert på børser og regulerte markeder over hele verden.

Valgt portefølje har en årlig forventet avkastning på 5,00% med en risiko på 12,00%. Det vil si at i to av tre år vil forventet avkastning være mellom -7,00% og 17,00%. For å redusere timingrisiko kan investeringssum investeres månedlig over en angitt investeringsperiode.

Rådgivers kommentar til produktvalg/løsningsforslag

Finansplan bygger på gjennomførte møte/samtaler med kunde. I møtet 02.03.23 ble det også foretatt en gjennomgang av Sparebank 1 sin ESG klassifisering av fond samt at det ble presentert ESG ratingoversikt på benyttede fond i finansplanen. ILO (arbeidstakers forhold) er også hensyntatt i sammensetning av fondsportefølje (liten andel er investert i emerging markets). Forslaget i planen er innenfor den risikomatrixen som er valgt for kunde.

Begrunnelse for hvorfor kunden antas å være i finansielt i stand til å bære risikoen knyttet til finansplanen: Investeringen vurderes ikke å påvirke kundens likviditetsrisiko nevneverdig da innløsning av fond betyr at pengene er tilgjengelig maksimalt 2 uker etter innløsning. Forslaget bygger kun på verdipapirfond, som gir god likviditet. I tillegg beholdes andel på bankkonto til å dekke kortsiktig likviditet.

Begrunnelse for hvorfor kunden anses å ha den nødvendige kunnskap og erfaring til å forstå risikoen involvert i finansplanen: Ut ifra gjennomførte møter og utfylt kundeavtale, anses kunde å ha den nødvendige kunnskap for investering i ovennevnte verdipapirfond.

Det er ingen kjøps eller innløsningsomkostninger ved investering i benyttede rente og aksjefond i finansplanen. Vi viser også til vedlagt nøkkelinformasjon på benyttede fond.

Følgende omkostninger gjelder:

Forvaltning og formidlingshonorar betjent konsept:

Foreslåtte investeringer i rente og aksjefond i finansplanen medfører en årlig totalkostnad (forvaltningshonorar og formidlingshonorar) på kr. 76.000,-, 0,95% (forutsatt investeringssum i fond tilsammen kr. 8.000.000,-). Av denne summen belaster Sparebank 1 Østlandet kr.

41.000,- i årlig formidlingshonorar. Forvaltningshonorar til forvalter og formidlingshonorar til Sparebank 1 Østlandet beregnes av daglige markedsverdier i de underliggende fond.

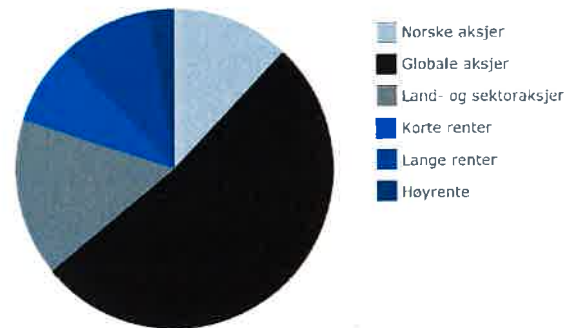
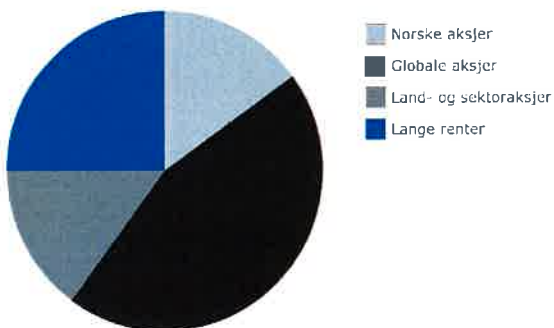
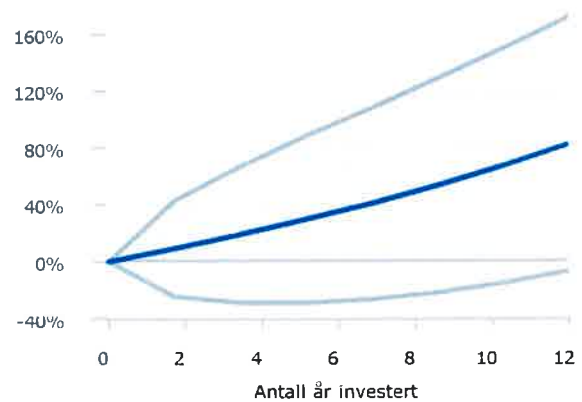
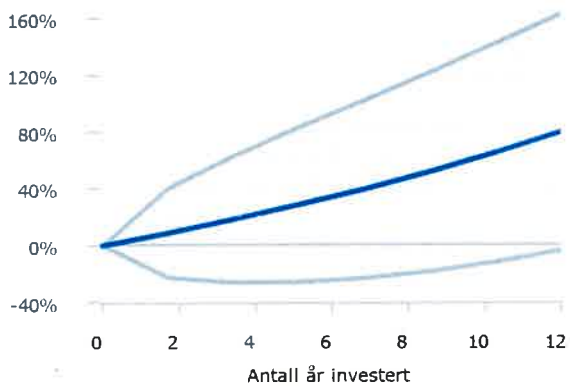
Sammenligning valgt og anbefalt portefølje

Valgt portefølje

Aktivklasse	Fordeling
Norske aksjer	15.0%
Globale aksjer	45.0%
Land- og sektoraksjer	15.0%
Lange renter	25.0%
Korte renter	0.0%
Høyrente	0.0%
Totalt:	100%

Anbefalt portefølje

Aktivklasse	Fordeling
Norske aksjer	12.0%
Globale aksjer	52.0%
Land- og sektoraksjer	16.0%
Lange renter	9.4%
Korte renter	8.0%
Høyrente	2.6%
Totalt:	100.0%

Gjennomsnittlig årlig avkastning i prosent	5.0%
Gjennomsnittlig årlig avkastning i kroner	530 571kr
Forventet volatilitet	12.0%

Gjennomsnittlig årlig avkastning i prosent	5.1%
Gjennomsnittlig årlig avkastning i kroner	550 215kr
Forventet volatilitet	12.9%

Rammer for avvik

Den anbefalte porteføljen er basert på din risikoprofil og tidshorizont, og antas å være den mest optimale porteføljen for å oppnå ditt avkastningskrav til en risiko du er komfortabel med.

Markedssvingninger vil imidlertid kunne føre til at risikoen i porteføljen blir høyere eller lavere enn det som opprinnelig var avtalt. Eksempelvis vil en oppgang i aksjemarkedet føre til at aksjeandelen blir høyere, med dertil høyere risiko. Motsatt vil et fall i aksjemarkedet føre til at aksjeandelen i porteføljen blir lavere, noe som vil gjøre det vanskelig å oppnå ditt avkastningskrav.

For å unngå at risikoen i porteføljen endres vesentlig over tid kan du velge å rebalansere porteføljen dersom aksjeandelen havner utenfor gitte rammer. SpareBank 1 er ikke under noen omstendigheter ansvarlig for at porteføljen holder seg innenfor dine valgte rammer, men vi vil bruke disse som grunnlag for vår rådgivning.

Aktivklasse	Minimum	Referanse	Maksimum
Aksjer	0.0%	75.0%	0.0%
Renter	0.0%	25.0%	0.0%

Kommentar til valgene

Aksept

Kunden har mottatt, og er gitt anledning til å sette seg inn i alle relevante dokumenter mht produktenes egenskaper, risiko, likviditet og omkostninger for å fatte en informert beslutning om valgte produkter, og har fått tid til å områ seg. Kunden har forstått at dagens skatteregler kan endres.

Det bekreftes at kunden på bakgrunn av opplysningene som er gitt, kundens relevante kunnskap, erfaring og utdanning har forstått investeringsforslagets risiko og øvrige relevante innhold. Kunden er gjort kjent med at vår rådgivning er begrenset til produkter og tjenester som banken tilbyr, og kan variere avhengig av rådgivers fullmakter.

Vi gjør oppmerksom på at banken mottar provisjon dersom det blir foretatt kjøp av finansielle instrumenter. Rådgivningen må derfor ikke oppfattes som nøytral med tanke på produktvalg, men har som mål å finne de beste løsninger for kunden innenfor det produktspekteret som banken kan tilby.

Kunden er gjort kjent med at alle investeringer skal skje med bakgrunn i bevisste valg og at banken råder samtlige kunder om å bruke tid på investeringsbeslutningen.

Sted og dato

Kundens navn og underskrift

Rådgivers navn og underskrift

Denne finansplanen er utarbeidet i samsvar med Alminnelige forretningsvilkår for den enkelte SpareBank 1-bank og på bakgrunn av informasjon innhentet fra kunden og eventuelle tredjeparter. Vurderinger og forutsetninger er basert på kilder som SpareBank 1 anser som pålitelige, men SpareBank 1 garanterer ikke at informasjon som gis av kunden eller tredjepart er presis eller fullstendig. Dette dokumentet er derfor ikke egnet som kilde i forbindelse med kredittvurderinger eller tilsvarende. Uttalelsene i finansplanen reflekterer den enkelte banks oppfatning på det tidspunkt finansplanen ble utarbeidet. Sparebank 1 eller den enkelte bank påtar seg ikke ansvar for verken direkte eller indirekte tap som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne finansplanen. SpareBank 1 yter ikke-uavhengig investeringsrådgivning etter de betingelser som er oppstilt i lovgivning. Deler av vår rådgivning tar derfor utgangspunkt i produkter som er tilrettelagt eller produsert av banker og andre selskaper innenfor SpareBank 1-samarbeidet, og vi vil primært søke å finne egnede produkter innenfor dette produktspekteret. Våre investeringsråd vil derfor være basert på et begrenset antall produkter og tilbydere. Vi gjør av den grunn oppmerksom på at det kan være flere produkter som kan fylle kundens investeringsbehov, og at vi ikke nødvendigvis vil presentere alle egnede produkter gjennom vår rådgivning. SpareBank 1 har en selektiv åpen arkitektur når det gjelder foretakets produktvalg. Det vil si at vi har et bredt produktvalg tilgjengelig for foretakets kunder.

Tallmateriale henviser til simulert historisk avkastning. Historisk avkastning er ingen garanti for fremtidig avkastning.

Metode modellporteføljer

I denne seksjonen beskriver vi metodikken som brukes ved utarbeidelse av modellporteføljer.

Prosessen krever følgende inndata:

1. Aktivklasser. Disse defineres i form av referanseindekser
2. Korrelasjonsmatrise og samvariasjon mellom aktivaklassene
3. Forventet avkastning per aktivaklasse
4. Volatilitet per aktivaklasse. Dette er et uttrykk for hvordan kursene svinger i forhold til markedet som helhet.

I denne metoden velger man ikke aktiva hver for seg. De skal derimot velges basert på inndataene nevnt over. Det betyr at man skal fokusere på hvordan de forskjellige aktivaene kan forventes å utvikle seg i forhold til hverandre. Dette gjøres for å gi en portefølje som skal være mest mulig robust mot nedgang sett i forhold til porteføljens forventede avkastning.

Hvis tidshorizonten er kort, vil man ikke akseptere høy risiko for kursnedgang i løpet av denne perioden. Eksempelvis vil en investor med 20 års tidshorizont kunne tåle 100 % aksjeandel med en forventet nedside over disse 20 årene på 0 %. Tilsvarende vil en investor med 2 års tidshorizont kanskje bare tåle 10 % aksjeandel for og ikke risikere å tape penger over den korte tidshorizonten.

Når man setter sammen modellporteføljer må man være oppmerksom på at dette ikke er eksakt vitenskap. Målet er å komme opp med porteføljer som samsvarer godt med risikoprofilen og tidshorizonten til mottakerne.

For å konstruere en god modellportefølje må vi vite hvordan de forskjellige aktivaene beveger seg i forhold til hverandre. Dette gjøres ved å etablere en korrelasjonsmatrise som viser i hvilken grad aktivaklassene varierer sammen.

Det vil alltid være usikkerhet rundt estimering av forventet avkastning for de forskjellige aktivaklassene. Dette er delvis fordi historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning. For å beregne forventet avkastning for de ulike aktivaklassene brukes observerte, langsiktige risikopremier som grunnlag.

Volatilitet er et uttrykk for hvordan verdien for den enkelte aktivaklasse utvikler seg i forhold til alle aktivaklasser samlet. Aktiva med høy volatilitet vil ventelig svinge mer i verdi enn markedet generelt.

Vi benytter følgende tidshorisonter i vår modellering; 2, 5 og 10 år (kort, mellomlang og lang sikt). For hver tidshorizont etablerer vi lav, middels og høy risikoprofil. Disse er definert ved at sannsynligheten skal være under 5 % for at avkastningen skal bli under 0 %, -10 % og -20 % for de tre ulike risikoprofilene. På grunnlag av tidshorizonten og risikoprofilen etablerer vi modellporteføljer som maksimerer avkastningen.

Risikoevne matrise

Vurdering	Likviditetsgrad	Egenkapitalandel	Lønnsomhet	Scoring
Ikke tilfredsstillende	< 0,5	< 3%	< 1%	1
Svak	< 1	< 9%	< 6%	2
Tilfredsstillende	< 1,5	< 17%	< 10%	3
God	< 2	< 40%	< 15%	4
Megat god	> 2	> 40%	> 15%	5

Videre vil scoringen av de tre overnevnte parametrene gi et sumtall som delt på tre og ved bruk av følgende tabell gir risikoevne:

Risikoevne	Verdi
Lav	< 2,25
Middels	< 3,5
Høy	> 3,5

Operasjonalisering av investering innen aktivklassene

Alle beregningene for strategiske porteføljer er basert på forventet avkastning i forhold til risiko for aktivklasser. I praksis vil imidlertid Sparebank 1 tilby ulike plasseringsprodukter og ikke aktivklasser.

Spare- og plasseringsutvalget i Sparebank 1 alliansen har ansvaret for å kvalitetssikre, godkjenne og følge opp alle spare- og investeringsprodukter som benyttes i kunderådgivningen. Det er imidlertid viktig å påpeke at produktene nødvendigvis ikke har nøyaktig samme risiko og forventet avkastning som indeksene som ligger til grunn for modelleringen.

Aksjer

En aksje er et verdipapir som gir innhaver eierskap i en bedrift. Dette er normalt den delen av porteføljen som gir høyest forventet avkastning, men som samtidig har den høyeste risikoen. Avkastningen i aksjemarkedet varierer mye over tid, men varierer også mellom ulike bransjer og regioner. I enkelte porteføljer skiller vi mellom norske aksjer, utenlandske aksjer og aksjer i fremvoksende markeder (emerging markets).

Renter

I rentemarkedet kan man konstruere porteføljer etter de fleste krav til avkastning og risiko. Risikospennet er stort. Bank og lavrisiko statspapirer har den laveste løpende renten. Usikrede foretakslån kan ha meget høy løpende rente, men med høy kredittrisiko. Her kan det herske usikkerhet rundt tilbakebetaling av lånet (hovedstolen). Internasjonale plasseringer vil i tillegg ha valutarisiko.

I enkelte porteføljer skiller vi mellom korte renter, lange renter og kreditt. Skillet mellom korte og lange renter handler om løpetiden på rentepapirene. Aktivklassen kreditt kan ha både kort og lang løpetid, men kredittrisikoen er høyere sammenlignet med korte og lange renter.

Referanseindekser

I prosessen rundt valg av referanseindekser har vi fokusert på historisk tilgjengelige data og relevans for aktivklassen, og har valgt å benytte følgende indekser.

1. Aksjer - NDUEACWF - Morgan Stanley World Index
  - 1.1. Aksjer, Norge - OSEBX - Oslo Børs Aksje Indeks
  - 1.2. Aksjer, Globale - NDUEACWF - Morgan Stanley World Index
  - 1.3. Aksjer, EM /Sektor - NDUEEGF - Morgan Stanley Emerging Markets
2. Renter - ST1X / ST4X - ca 40 % / 60 %
  - 2.1. Korte renter - ST1X - Norsk statsobligasjonsindeks (Durasjon 0,25)
  - 2.2. Lange renter - ST4X - Norsk statsobligasjonsindeks (Durasjon 3)
  - 2.3. Kreditt - HW40 - Global High Yield Constrained Index, ML

Valgkomiteens innstilling til årsmøte i Fellesforbundet avd. 670.

Valgkomiteen har bestått av:

Leder Frode Skar

Medlem Kai Liom

Medlem Per Erik Lundberg fratradte 27.02.23. Arne Willy Slåen ble konstituert som nytt medlem etter dette.

Styret					
Verv	Navn	Overenskomst	Bedrift	Valgt til	Innstilling
Leder	Jan Wiggo Hageløkken	Bil		2025	Ikke på valg
Nestleder	Magnus Alstadsæter	Byggfag	ØMF Evensen & Evensen AS	2024	Ikke på valg
Medlem	Jan Erik Østby	Byggeindustrien	Moelven Mjøsbruket AS	2024	Ikke på valg
Medlem	Silje Herwig Bungum	Riksavtalen	Scandic Victoria Lillehammer	2025	På valg
Medlem	Mariann Rustad	Industri Teko	Interfil AS	2025	På valg
Medlem	Anniken Warming	Byggfag/maler	Ragnvald Moe AS	2025	Ny rolle
Medlem	Lars Ola Rindseter	Bil	Sulland Auto Otta	2025	Ny rolle
Medlem	Geir Jakob Løkken	Industri Teko	Gudbrandsdalen Uldvarefabrik AS	2024	Ikke på valg
Ungdomsleder	Sigurds Mathias Roterud Lund	Riksavtalen	Scandic Victoria Lillehammer	2025	Ny
1. vara	Geir Olerud	Byggeindustrien	G3 Gran Tre AS	2024	På valg
2. vara	Jonas sevcenko	Grønn sektor	Skogplanter Østnorge AS	2024	Ny
3. vara	Stig Endeberg	Byggeindustrien	Nordic Isoelementer AS	2024	Ny

Ungdomsutvalg				
Leder	Sigurds Mathias Roterud Lund	Riksavtalen	2025	Ny

Årsmøtet gir styre fullmakt til å konstituere sekretær og leder for studiearbeidet.

Studieutvalg				
Medlem	Styremedlem	Geir Olerud	2024	Ikke på valg
Medlem	Styremedlem	Geir J. Løkken	2024	Ikke på valg
Medlem				

Kontrollkomite			
Medlem	Bjarne Veisene	2025	På valg
Medlem	Morten Bergheim	2024	Ikke på valg
Vara	Unni Rye	2024	På valg

Delegat til årsmøte i LO i Vest-Oppland			
Delegat 1.	Jan Wiggo Hageløkken	2025	På valg
Delegat 2.	Magnus Alstadsæter	2025	Ny

Delegat til årsmøte i LO i Gudbrandsdal			
Delegat 1.	Mariann Rustad	2025	På valg
Delegat 2.	Geir Jakob Løkken	2025	På valg

Delegat til årsmøte i LO i Hamar og omegn			
Delegat 1.	Rune V. Enberget	2025	På valg
Delegat 2.			

Valgkomite			
Leder	Frode Skar	2026	På valg
Medlem	Arne Willy Slaaen	2025	Ny
Medlem	Hans Gunnar Espeseth	2024	Ny